

Nieuwe verdeling schaarste op het stroomnet heeft impact op wie transportcapaciteit krijgt

Ondanks dat netbeheerders volop investeren en bouwen aan uitbreiding van het stroomnet, kan het net niet alle vraag naar transportcapaciteit aan. Om schaarse ruimte in het stroomnet te verdelen, gelden er [nieuwe landelijke regels van toezichthouder ACM](#). Deze verandering zorgt ervoor dat maatschappelijk vitale functies voorrang krijgen binnen de schaarse ruimte. Aan de hand van dit vernieuwde prioriteringskader gaan de netbeheerders tussen 1 juli 2026 en 1 januari 2027 de ruimte op het net verdelen. Aanvragen die volgens dat kader géén prioriteit hebben, zoals het midden- en kleinbedrijf (mkb) en laadpalen, komen op een wachtlijst.

Indien er nog ruimte beschikbaar is, nadat de prioritaire aanvragen zijn gehonoreerd, wordt die ruimte vanaf 1 januari 2027 over de partijen zonder prioriteit verdeeld, op volgorde van aanvraagdatum.

Het prioriteringskader bepaalt in welke volgorde er capaciteit kan worden toegekend

Tot nu toe stonden alleen klanten met een grootverbruiksaansluiting zoals industrie en grote bedrijven, op de wachtlijst als er onvoldoende capaciteit beschikbaar was. Voor kleinverbruik, zoals woningen met een kleine aansluiting (tot 3x80 ampère) werd ruimte gereserveerd. Vanaf 1 juli verandert dat, en behandelen de netbeheerders alle aanvragen op grond van het prioriteringskader.

Tussen 1 juli 2026 en 1 januari 2027 wordt de ruimte die tot nu toe gereserveerd werd stapsgewijs verdeeld aan klanten met prioriteit, op volgorde van het prioriteringskader. Concreet betekent dit dat congestieverzachtters en vitale functies, zoals ziekenhuizen, drinkwaterbedrijven en brandweerkazernes, voorrang krijgen bij een nieuwe of zwaardere stroomaansluiting. Daarna zijn woningbouw, scholen en warmteprojecten aan de beurt. Voor woningbouwprojecten en scholen kunnen gemeenten bovendien tot 10 jaar vooruit capaciteit aanvragen. Als er daarna capaciteit beschikbaar is, komen vanaf 1 januari 2027 de klanten zonder prioriteit aan de beurt, zoals grote bedrijven, laadpalen en kleine ondernemers.

Als alle capaciteit is vergeven en er in de tussentijd niet meer capaciteit beschikbaar komt, betekent dit dat *alle* nieuwe aanvragen op de wachtlijst komen. Dat geldt dan voor zowel aanvragers met prioriteit, zoals huishoudens en ziekenhuizen, als voor aanvragers zonder prioriteit, zoals grote en kleine bedrijven.

Het prioriteringskader verandert niets aan hoeveel capaciteit er lokaal beschikbaar is

Het prioriteringskader biedt alleen de voorrangsregels. Het kader verandert niets aan de lokale situatie op het stroomnet. Of stroomaanvragen met voorrang/prioriteit – zoals woningbouwprojecten en vitale functies – ook daadwerkelijk aangesloten kunnen worden, hangt af van de ruimte op het stroomnet. De netbeheerders hebben immers als taak om ervoor te zorgen dat het stroomnet veilig en leveringszeker blijft. Huidige of toekomstige overbelasting kan dat in gevaar brengen. Om te bepalen welke ruimte er is, voeren de netbeheerders periodiek berekeningen uit op grond van de actuele situatie en de meest recente verwachtingen over toekomstige ontwikkelingen, zoals groei van de vraag naar transportcapaciteit door bijvoorbeeld toename van warmtepompen, of de bouw van een nieuw middenspanningsstation.

Te verdelen ruimte verschilt per regio

De uitkomst van de berekening hoeveel ruimte er beschikbaar is, kan regionaal verschillen. In sommige regio's is er vanaf 1 juli nauwelijks meer ruimte te verdelen – zelfs voor de stroomaanvragen met voorrang – terwijl er in andere regio's meer ruimte te vergeven is. De netbeheerders rekenen momenteel door wat de impact is per regio. De definitieve regionale cijfers zullen pas in het najaar van 2026 bekend zijn. In aanloop daarnaartoe zijn de netbeheerders regionaal in gesprek met overheden en andere belangrijke partners over de berekeningen en de eventuele consequenties.

Huishoudens doen er goed aan om de lokale situatie te checken

De nieuwe werkwijze is potentieel ingrijpend voor huishoudens, kleine ondernemers en woningzoekenden. Huishoudens die een zwaardere aansluiting willen, doordat ze bijvoorbeeld op inductie willen koken of een laadpaal willen aansluiten, zijn onder deze nieuwe werkwijze ook direct afhankelijk van hoeveel capaciteit er nog beschikbaar is op het net. Voor huishoudens die geen nieuwe of zwaardere aansluiting nodig hebben, verandert er niets.

Flexibel gebruik van stroom wordt de norm

De netbeheerders investeren miljarden euro's in de grootste uitbreiding van het elektriciteitsnet sinds decennia, en blijven dat onverminderd doen. Het bouwen van nieuwe stations en kabels kost jaren. Naast uitbreiding van

het elektriciteitsnet is ook slimmer en flexibeler gebruik van stroom een absolute noodzaak om ruimte te maken op het net.

Vooraf op piekmomenten – tussen 16:00 en 21:00 uur – is het druk op het stroomnet, terwijl er op dalmomenten nog genoeg ruimte is. Netbeheerders bieden daarom flexibele contracten aan voor bedrijven en werken aan de uitbreiding daarvan. Ook helpen netbeheerders gemeenten om netbewust te bouwen en te laden, en maken het voor huishoudens mogelijk hun energieverbruik slimmer te sturen. Huishoudens kunnen hun energieverbruik slim regelen via bijvoorbeeld een Home Energy Management Systeem, of door de uitstelfunctie van specifieke apparaten te gebruiken. Daarmee kan iedereen helpen om de piek op het stroomnet te verlagen. Voorbeeld: als 200 huishoudens hun droger uitstellen tot buiten de piek, kun je van die energie 62 huishoudens een dag lang van stroom voorzien. Steeds meer bedrijven, gemeenten en huishoudens dragen actief bij aan het verlagen van de pieken op het stroomnet door stroom zo veel mogelijk buiten de piek te gebruiken en woningbouwprojecten netbewust te ontwerpen.

VERTROUWELIJK